

W. BIEGAŃSKIEGO · W · CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

Goniec Częstochowski

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

Cena prenumeraty: miesięcznie 3 mk. 06 fen., kwartalnie 9 mk. 00 fen. za dostarczenie do domu dopłaca się 20 fenigów miesięcznie. Cena pojedynczego numeru 15 fenigów.

Redaktor lub jego zastępca przyjmuje interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 10 - 2 po poł. Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.

Ceny ogłoszeń: za wiersz pełnowygodny na I kol. 1 mk. 50 fenigów, na II i III kol. 65 fenigów, na IV kol. 45 fenigów. Ogłoszenia drobne po 10 fenigów za wiersz.

Adres Redakcji i Administracji CZĘSTOCHOWA, ulica Panny Maryi Nr. 38. — Telefon Nr. 50.

2-ga LOTERJA KLASYCZNA

NA RZECZ TOWARZYSTW KULTURALNO-OŚWIATOWYCH

23,500 zasadniczych losów, na które pada 11,750 wygranych i 10 premji.

Oplata za cały los 24 marki.

Główna wygrana 350.000 marek.

Ciągnięcie I-ej klasy 21 i 22 lutego 1918 r.

Zarząd: Warszawa, Królewska 23.

DIREKCJA KONCERTOWA ALFREDA STRAUCHA

Teatr Paryski środa dnia 20 Lutego 1918 roku o godzinie 8-ej wiecz.

Jedyny wielki Koncert

WILLY

BURMESTER

wszechświatowej sławy skrzypek—wirtuoz

Szczegóły w programach — Bilety od 2 do 10 marek w Księgarni F. Rolnickiego.

Częstochowa, 16 | 2.

Przeżywamy chwile, niezmiernie doniosłe; ludzkość toruje sobie drogi, żywiłowo zdążając ku nowym formom współzycia ludów. Jest objawem zupełnie sromującym, że w obliczu tego faktu mobilizują się siły, które pragną utrzymać dawny ład w stosunkach międzynarodowych. Bez ciągłej walki dwóch światów niema postępu; w ciszy i bezwładzie zgnęsniałby świat.

Motorem tycia jest czyn, jest ciągła walka, która powoduje następstwa. Zadaniem naszym nie upadać na duchu, gdy owe następstwa układają się dla nas niepomysłnie, tembardziej zaś, gdy dzieje się to nie z naszej winy.

Naród polski zniósł cały szereg nieszczeń wielkich, a jednak wytrwał i żyje. Obecnie uderzył wąż no wy cios. I stał się cud: pod wpływem świętego oburzenia zjednoczył się cały naród, bez względu na klasy, stronictwa i kordony. Cały naród, jak jeden mąż, dał świadectwo prawdzi. Jesteśmy najzupełniej przekonani, że ta solidarność narodu, ten czyn, zrodzony w poczuciu wielkiej krzywdy, zaważy na ostatecznym u regulowaniu sprawy polskiej niemniej, niż niejedyn czyn orężny. Po naszej stronie prawo, moc moralna i poparcie całego świata cywilizowanego.

Ale zadanie nasze nie może ograniczyć się do jednodniowego protestu. Zdobyta w nagłym porywie je-

dnosc narodowa musi być utrzymana jeżeli nie na zawsze, to conajmniej do chwili, gdy minie groźne niebezpieczeństwo, uposiedzenia i rozdarcia naszego narodu.

Moralnym obowiązkiem każdego polaka jest czuwać i pilnować, aby tę jedność utrzymać na całej linii, od pieras kędy zakus, dążący do jej rozerwania, hartować wolę i do wytrwania używać.

W poczuciu odpowiedzialności, którą wobec społeczeństwa narówni z całą prasą ponosimy, wzywamy Was Obywatele do dalszej świętej zgody w poczynaniach, do zaniechania wszelkich swarów i polemik partyjnych, do zaoferowania wszystkich sił ducha na usługi zagrożonej Ojczyzny! My swoje obowiązki w miarę sił i możności wypełnimy. Tak nam dopomóż Bóg!

Niech żyje Polska!

„GAZETA CZĘSTOCHOWSKA”

„GŁOS LUDU”

„GONIEC CZĘSTOCHOWSKI”.

„Lokal Anzeiger“
o Chełmszczyźnie.

§Korespondent wiedeński „Lokal Anzeigera“ donosi ze źródeł miarodajnych: Pokój z Ukrainą możliwy był do osiągnięcia tylko za cenę ustępstw w sprawie Chełmszczyzny. Chełmszczyzna pod względem etnograficznym jest krajem mieszanym, tak

że o przynależności jej do Polski nie może być mowy. Linja przyjęta w traktacie pokojowym, jako granica, wybrana została dlatego, gdyż na wschód od tej linii przeważa żywioł ukraiński. Linja ta nie jest ostatecznie ustalona. Szczegółowe oznaczenie granicy przekazane zostanie komisji mieszanej, przyczem żywiołowi polskiemu zapewnione będą wpływy.

Jest niezrozumiałym, że rozpatany został opór przeciwko postanowieniu, które, rzeczowo biorąc, zdaje się być całkowicie uzasadnionym. Prawo samookreślenia jest miarodajne dla wszystkich terytoriów rosyjskich. Dla terytorjum polskiego nie może też obowiązywać żadna inna zasada. Pokój z Ukrainą jest właśnie punktem zaczepnym całkowitego traktatu pokojowego. Opór przeciwko temu postanowieniu nie stoi w zgodzie z interesami monarchji.

Według traktatu pokojowego, znaczna część produkcji ukraińskiej ma być wywieziona do dnia 31 lipca r. b. Utworzona została komisja w celu złożenia spisu zapasów i mająca za zadanie ustanieć, jaka pomoc i w jakich rozmiarach byłaby pożądana. Pomoc ta będzie polegała na dostarczeniu środków technicznych i wojskowych, przyczem zostałyby zagwarantowane i poparcie wojskowe, gdyby okazało się koniecznym bronić miejsca składów i węzłowe punkty komunikacyjne przeciwko napadom band rozbójniczych, lub bolszewików. Chodzi w danym razie o utworzenie w porozumieniu z Ukrainą służby bezpieczeństwa.

Stanowisko Rady Regencyjnej.

Wobec rozmaitych pogłosek o stanowisku, jakie rzekomo zajął ma Rada Regencyjna, piotrkowski „Dziennik Narodowy“ pisze co następuje:

„Nie może być mowy o dymisji Rady Regencyjnej, jako najwyższej władzy zwierzchniej w państwie, która ze stanowiska prawnopanstwowego ma być źródłem wszelkiej władzy. Możliwa byłaby natomiast abdykacja Rady Regencyjnej, lecz i ta kwestia przedstawia zawiłe trudności, omijając, że ze stanowiska politycznego w obecnej sytuacji postąpienie takie przedstawiłoby bardzo wątpliwą wartość i przyczyniłoby raczej się do skomplikowania sytuacji.

cji wewnętrznej w kraju, której powagę i trudności wszyscy sobie należycie uświadamiają.

Co mówi prasa krakowska.

Wszystkie pisma krakowskie („Czas“, „Nowa Reforma“, „Głos Narodu“, „Kurier Codzienny“, „Naprzód“ i „Piast“) zamieściły odezwę następującą:

Wiadomość o warunkach, na których czwórprzymierze zawarło pokój z Ukrainą, wywołało w całym mieście wrażenie, które zrozumiał każdy, kto te wiadomości przeczytał.

Dzienniki krakowskie, świadomych obowiązków, w pełnym odczuciu duszy polskiej, w tej chwili dają wyraz opinii, jaką o tej sprawie ma cały naród polski.

W jasnym wszakże zrozumieniu sytuacji, w której jest wskazana solidarność narodowa, uważają, że zachowanie spokoju i powagi odpowiada najlepiej potrzebom tej ważnej chwili i że wszelkie zakłócenie jej niewczesnymi a może i szkodliwymi objawami, nie odpowiadałoby ani godności, ani interesom narodu.

Kraków protestuje.

W Krakowie odbyło się zebranie przedstawicieli wszystkich stronnictw politycznych, na którym wszyscy mówcy poczynając od prawicy, a kończąc na skrajnej lewicy, wypowiedzieli się przeciwko ustąpieniu terytorjów polskich Ukrainie.

Obradowano nad ogólną deklaracją protestującą.

Głabiński zwraca ordery.

Pisma lwowskie donoszą, że prof. Głabiński odczytał na zebraniu obywatelskim pismo, jakie wystosował do monarchy.

W piśmie tem zawiadania monarchę, że zwraca wszystkie przyznane mu ordery, także krzyż komandorski.

Powszechna manifestacja w Krakowie.

Pisma krakowskie donoszą: Dnia 18 bm. tj. w poniedziałek odbędzie się w Krakowie powszechna manifestacja narodowa całej ludności, w trakcie której honorową straż bezpieczeństwa pełnić będzie milicja obywatelska zorganizowana z łona młodzieży akademickiej.

Na Rynku Głównym ustawionych będzie 5 trybun, z których wygłosi 16 mówców przemówienia. Następnie uszykuje się pochód, który wyruszy na Wawel.

W uroczystości tej weźmie również udział lud włościański.

Losy ziemi Chełmskiej.

Wiedeński korespondent „Ilustr. Kur. Codz.“ zasięgnął informacji co do traktatu pokojowego z Ukrainą od powołanej strony dyplomatycznej na Ballplatzu. Pytanie przezeń sformułowane, opiewało:

— Dział wieców telefonują do Krakowa. Proszę mi powiedzieć, w jaki sposób mam czytelnikom pisma mojego wytłumażyć wydanie na łup Chełmszczyzny?

Odpowiedź brzmiała:

— Traktat został wprawdzie zawarty, ale wykonanie jego pozostawione jest komisji mieszanej. W ustępie 2 art. II granica wytknięta jest „na ogół“ i przebiega na wschód od zachodniej granicy guberni chełmskiej. Wytknięcie granicy szczegółowej wobec niejasnych stosunków etno-

graficznych pozostawiono komisji mieszanej, w której zasiadać będą z pewnością także polacy. Komisja ta pracować będzie według zasady samookreślenia narodów, w ustalonej przez nas interpretacji, a więc z uwzględnieniem życzeń ludności. Prawda jest, że zasada powyższa zwraca się przeciw historycznemu prawu polaków do całej Chełmszczyzny gdyż terytorja, zamieszkałe przez Ukraińców, będą musiały przypaść Ukrainie.

Na uwagę moją, że wobec wytknięcia linii granicznej „na ogół“ zadanie komisji mieszanej odnosić się będzie do szczegółów drobnych, że komisja będzie rozstrzygała o przynależności tej lub owej wsi, sąsiadującej z linią graniczną, nie padła odpowiedź za przeczącą temu pojmowaniu zadań komisji.

W Wiedniu radość, w Krakowie smutek.

„Vossische Ztg.“ pod powyższym tytułem „Liczbą polaków w Wiedniu“ podaje telegraficzną korespondencję w której podkreśla trudność rozwiązania sprawy polskiej wobec oddzielnego zawartego z Ukrainą pokoju. W Krakowie przerażenie z powodu „rzekomego“ odjęcia Chełmszczyzny było tak wielkie, że gdy Wiedeń cały pokrył się flagami narodowymi; tam na większości domów wywieszono flagi żałobne.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (Urzędowo). Wielka Kwatera Główna donosi dnia 15 lutego:

Zachodni teren walk.

Front nast. tronu ks. Ruprechta Szwarskiego.

W poszczególnych odcinkach działalności artyleryjska i za pomocą min.

Oddziały pewnego pułku marynarzy sprowadziły z natężeniem wywiadowczego na linie belgijskie na południowy-zachód od Mannskensvere 2 oficerów i 26 szeregowców do niewol.

Front wojsk niemieckiego następcy tronu

Na północny-zachód i na wschód od Reims ożywiona działalność wywiadowcza nieprzyjaciela.

W okolicy Prunay i na południowy wschód od Tahure wywiązały się ożywione walki artyleryjskie.

Front wojsk ks. Albrechta. Od czasu do czasu ożywia się działalność bojowa w górnej Alzacji.

W styczniu straty powietrznych sił bojowych nieprzyjaciela wynoszą na frontach niemieckich 20 balonów na uwięzi i 151 samolotów, z których 67 runęło za liniami naszymi, zaś reszta, jak widać było, po tamtej stronie stanowisk przeciwnika.

Myśmy stracili w walce 68 samolotów i 4 balony na uwięzi.

Z innych terenów walk Nic nowego.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

O planach Musznickiego.

„Deutscher Courrier“ pisze: „Plany Polaków są jasne: pragną oni zdobyć dla swego przyszłego państwa polskiego te części Litwy i Białorusi, których nie zajęły jeszcze nasze wojska, być może aż do Witebska i do polskich Infant. Nie można zaprzeczyć, że wskutek tego powstają dla nas, Niemców, bardzo trudne kwestje i wielkie niedogodności. Tymczasem nie możemy temu przeciwdziałać, gdyż to przyspiesza rozpad Rosji. Lecz przyszłość doprowadzi i pod tym względem do równowagi. Wszystkie obszary, na których się toczą te nowe walki, mają wprawdzie szlachetną polską i polskie drobne mieszczan-

stwo, ale chłopci są Białorusinami, Rosjanami lub Litwinami, a więc niema tam polskiej większości. Panowanie mniejszości za pomocą siły bagnatów i karabinów maszynowych nie zdoła się tam utrzymać podobnie jak w Finlandji i na Ukrainie.

Prof. Götsch w „Kreuzztg“ pisze o zdobyczach wojsk polskich:

„To są wypadki wielkiej doniosłości, świadczą one, że Polacy zdobywają się na wojsko tam, gdzie go potrzebują. Utworzenie wojska polskiego w Królestwie Polskim nie zrobiło kroku naprzód, gdyż Polacy go nie chcieli. A jednak na granicy rosyjskiej są polskie oddziały pomimo większych trudności, a to w celu stworzenia wskutek tych zdobyczy prejurykatu niezbyt przyjemnego dla naszego czwórprzymierza. Polacy rozszerzają samodzielnie w walce z Rosją—a więc jakgdyby stali po naszej stronie—swoje władztwo, chcą sobie zapawnić Białoruś, aby w ten sposób wsunąć się między Litwę, bżeg bałtycki a Ukrainę i przez to wzmocnić swój nacisk na Dźwinę“.

Szczegóły dyskusji w Brześciu Litewskim.

BERLIN 16 | 2. W dalszym ciągu sekretarz stanu w Kuehlinhoff powiedział, co następuje:

Dla pociągnięcia linii granicznej w tej postaci, jak zaproponował delegacji rosyjskiej, przedstawicieli państw czwórprzymierza, niarodowe były w pierwszej linii względy polityczne.

Uczyniona została próba wynaleźnienia dla Polski, Kurlandji i Litwy tych granic, które najlepiej odpowiadają ograniczeniu historycznemu i położeniu etnograficznemu.

Wbrew pewnym napomknieniom pana przedmowy, jakoby sprzymierzonym państwom centralnym stała na myśli przy zakresianiu tych granic jakiegokolwiek pląsy w stosunku do Rosji, sekretarz stanu zauważył, że wystarczy mu wskazać panu Trockiemu jedynie na trwałą zasadę polityki niemieckiej, która polegała na dobrym i przyjaznym stosunku względem wielkiego sąsiada wachodniego, aż do chwili, kiedy dzięki wypadkom równie dobrze, albo i lepiej znanym delegacji rosyjskiej, niż niemieckiej, naród niemiecki zniewolony został do walki z Rosją.

Polityka niemiecka również i w stosunku do nowoorganizowanej Rosji będzie zawsze zdążyła do stosunku przyjazno-sąsiedzkiego, unikając mieszania się do jej spraw wewnętrznych, jak tylko wojna obecna znajdzie zadowalające rozwiązanie.

Co się zaś tyczy przyszłych losów narodów, zamieszkałych w okupowanych terenach nadgranicznych to powołuje on się na deklarację złożoną podczas rokowań tutejszych przez przedstawicieli państw centralnych, oraz na wyjaśnienia, uszytione w tej sprawie przez metów stanu Niemiec i sprzymierzonej monarchji węgierskiej w obliczu ich przedstawicielstw ludowych.

Minister spraw zewnętrznych h. Czernin zauważył, że stosunek Ukrainy do rządu petersburskiego nie obchodzi czwórprzymierza.

Co się tyczy kwestji przyszłych losów terenów, zajętych przez wojska austriacko-węgierskie, to wskazuje on na wyjaśnienia swote, złożone na ostatniem posiedzeniu delegacji austriacko-węgierskiej, do której nie ma do dodania.

Odezwa ministra oświaty i wyznań.

„Monitor polski” z d. 14 lutego w części urzędowej zamieszcza odezwę ministra oświaty do wszystkich współpracowników ministerjum, wydana w dniu dymisji gabinetu. Odezwa brzmi: Dzień wczorajszy przyniósł nam straszną wiadomość: edoigte obryzmi szmat ziemi polskiej wraz z Chełmszczyzną i Podlasiem, symbolem nie szczęść naszej Ojczyzny.

W chwili rozpoczęcia pracy nad budową nowej Polski spada na cały naród nieszczęście, jak grom.

Gabinet ministrów podał się do dymisji.

Stoimy wobec niepewności, co przy nieście chwila najbliższa.

W tym momencie uważam za swój obowiązek wezwać wszystkich pracujących dla sprawy oświaty; aby wytrwali na stanowiskach. Niech to nie jamie, niech ani na chwilę nie osiabi naszej działalności. Przeciwnie, z tym większym hartem i wytrwałością pełniemy wszystkie nasze obowiązki; pomni, że bez względu na wszystko, co nas spotkało i co spotkać może, naród nasz żyje i żyć będzie, że oświata jest warunkiem jego zdrowia i siły. Każda nasza najskromniejsza nawet praca oddzienna, wykonana sumiennie i ze świadomością celu, przyczynia się do budowy wielkiego gmachu odrodzenia i narodu i państwa polskiego.

Wytrwajmy.

Minister wyznań religijnych i oświecenia publicznego
A. Ponikowski.

Ze stronnictw politycznych.

Z szadką jedynomyślności omawiana jest w stronnictwach politycznych sytuacja; jaka się wytworzyła po ogłoszeniu traktatu brzeskiego.

Wszystkie stronnictwa odbyły zebrania i uchwały odpowiednio rezolucje; niektóre z nich krąży już w odezwach, a inne mają się ukazać. Oprócz tego, odbyły się dwa zebrania wspólne wszystkich stronnictw z wyjątkiem skrajnej lewicy.

Na zebraniach tych doszło do porozumienia w sprawie wspólnej deklaracji, która będzie podpisana przez wszystkie stronnictwa biorące udział w naradach—z wyjątkiem Klubu państwowców.

Co słycać nowego?

Demonstracje w Kopenhadze.

Gazety donosily w tych dniach o demonstracjach, jakie się odbyły w Kopenhadze. Jak donosi „Berlingske Tidende” w piątek Kopenhaga rzeźwiła wiele ciekawych dzieł. Już wczesnym rankiem nie otwierano wcale sklepów, poczem młodzież wszystkich szkół średnich bez różnicy i elementarnych opuściła gmachy szkolne i gromadziła się na ulicach miasta, wnosząc okrzyki śpiewając pieśni patriotyczne. Powoli instytucje miejskie, sądy i banki rozpoczęły zawieszanie swe czynności wreszcie około godziny 11 ej przed południem na jednym z placów policja, z zapalem godnym lepszej sprawy, widząc tłum postanowiła go rozproszyć i użyla do tego białej broni.

Rozproszony tłum zebrał się znowu na jednej z ulic, gdzie wezwane już wojsko staro się rozpędzać zebranych. Jednak nie obeszło się bez wypadku, gdyż jakaś kobieta została raniona.

W porze południowej ukazały się odezwy policji, zawiadamiające mieszkańców,

że po godz. 8 wiecz. ukazywanie się na ulicach jest wzbronione.

Kopenhaga dawno już nie przeżywała tak pięknego dnia.

Proklamowanie samodzielnosci Litwy.

„Vorwärts” donosi, iż jut w czasie najbliższym ma nastąpić proklamowanie samodzielnosci Litwy.

Polski pułk białogrodzki w Moskwie.

Polski pułk białogrodzki przybył po rozbrojeniu do Moskwy. Z ogólnej liczby 16.000 żołnierzy przyjechało 10.000, którzy zostali rozlokowani w rozmaitych dzielnicach Moskwy. Żołnierze zajmują stanowisko ściśle neutralne, wypowiadając się przeciwko przyjmowaniu udziału w wewnętrznych walkach rosyjskich.

Po stronie gen. Musznikiego walczą białorusini.

„Dziennik Narodowy” (Petersburg) donosi z d. 18 stycznia z Mińska, że stosunki między Radą białoruską a Sowietem ziem zachodnich zaostrzyły się. Możliwe jest krwawe starcie.

Głodówka jeńców polskich.

Uwięzieni w więzieniu Tagańskim wojskowi polacy na znak protestu ogłosili głodówkę.

Moskiewska „Gazeta Polska” z d. 12 stycznia umieszcza odezwę Rady związków wojskowych polaków mo skiewskiego okręgu, polskiego inżynierskiego oddziału i pierwszego polskiego batalionu w Moskwie wobec aresztowania polaków wojskowych przez władze rosyjskie.

Wojna aż do zwycięstwa.

Premjer angielski powiedział—jak donosi „Daily Mail”—że koalicja pro

wadzić będzie wojnę aż do osiągnięcia zupełnego zwycięstwa.

POWRÓT.

Ktoś się zatrzymał i podniósł czoło, Inny się zerwał i w dłoń uderzył, Wybiegli za bramę, spojrzali wokół, Daleką drogę oczyma zmierzyl...

Nogi nie zdała, serca nie starczył Wybiegli wszyscy—młody i stary; Już tętent słycał i beben warcy, Lekko na wietrze fruną sztandary.

Słońce po nikiej przepływa sbroi, Szereg się wojska rozwija, rośnie— Niebo nad nimi błękitem stoi, Ziemia pod stopą dudni radośnie!

Idziecie ku nam z długiej ciemności, Z dalekiej drogi, z ciemnej zawieli, Wracacie u nam szlakiem miłości, Stopą swą znacząc drogę nadziei!

Idziecie do nas kornie i dumnie, W słonecznym blasku święcąc pa-lasze,

Ze snu długiego wstajecie tłumnie, By objąć znowu dziedzictwo naszel

Gniew i ofiara—wasza puścizna, Wiara i męstwo—siła puklerzy.

Na złotym progu staje Ojczyzna, Chlebem i solą wita rycerzy.

Tekla Knollówna.

Ogrodnik wykonywa wszelkie roboty ogrodnicze w całości i częściowo. Wład. Skarbiec, Sochaczewskiego ul. P. Marji 42. róg Pięknej 162—

Teatr „PARYSKI” Tyko 4 występy

Karola Adwentowicza

w otoczeniu własnej trupy złożonej z 16 osób.

we wtorek 26 lutego r. b.

MISTRZ

Komedia w 3 akt. Bahra

W czwartek 28 lutego r. b.

ROSMERSHOLM

Sztuka w 4 akt. Ibsena

W środę 27 lutego r. b.

Szczęście w zakątku

Sztuka w 3 akt. Sudermana.

W piątek 1 marca r. b.

KONSTYTUCJA

Obraz sceniczny w 4 odsłonach Bolesława Górczyńskiego.

Bilety wcześniej nabywać można w cukierni W-go Jackowskiego.

Redakcja „Gońca Częstochowskiego” przyjmuje ofiary na szkoły Polskiej Macierzy Szkolnej na POOLASIU i CHEŁMSZCZYZNIE.

Z Warszawy.

Rany.

Onegdaj na ul. Ś-to-Krzyskiej № 2 Pogotowie udzieliło pomocy Mieczysławowi Godlewskiemu, nauczycielowi domowemu lat 20 i studentowi kursów rolnych, lat około 20, którzy odnieśli rany ciete i klute. Pogotowie odwiozł ich do szpitala św. Rocha.

Z powodu artykułu „Neue Freie Presse”, w którym zamieszczono skargę na „niewdzięczność polską”, pisze tak „Neues Wiener Tageblatt”:

„Według „Neue Fr. Presse”, polacy mają być „wdzięczni” za teraźniejszość? Rząd nie dotrzymał (po raz który?) ani jednego z uroczyscie złożonych przyrzeczeń: ludność nekana rekwiwycjami, przymiera głodem i nie można się od 4 lat doprosić należytych wynagrodzeń za świadczenia wojenne; setki tysięcy ludzi, pozabawionych daenu nad głewa, nie otrzymało odszkodowań za zniszczone domy i utratę mienia; żywność wywozi się odczoń, dziesiątkami wagonów potajemnie i bezprawnie. Galicja rządzona jest przez wojsko i wciąż traktowana jako teren wojenny, a polacy mają być „wdzięczni”.

KRONIKA.

Z żałobnej karty.

Wczoraj o godz. 5 rano po długiej chorobie zmarł proboszcz parafji Kłobucko, ks. Kazimierz Puacz, kanonik bazyliki katedralnej we Włocławku.

Zmarły kapłan powrócił niedawno z Petersburga, gdzie był asesorem kolegium katolickiego i ostatnim delegatem z Polski, który zmuszony był pełnić ten urząd w instytucji założonej przez cesarową Katarzynę II-gą.

Zmarły kapłan był wiernym synem Kościoła, cieszył się opinią dobrego obywatela kraju, to też wieść o jego zgonie wywarła szczerzy żal w szerokiej kołach społeczeństwa.

Ś. p. ks. kanonik Puacz był też prezesem Rady Op. m. Kłobucka i członkiem wielu instytucji społecznych.

Eksportacja zwłok do kościoła parafjalnego w Kłobucku odbędzie się we wtorek 19 bm. o godz. 5 po poł. Wyprowadzenie zwłok na omentarz parafjalny we środę 20 bm. po nabożeństwie o godz. 10 rano.

Zamiast wieńca na trumnie śp. ks. kanonika Kazimierza Puacza złożyli na Radę Op. w Kłobucku ks. ks. St. Masłowski i Mańkowski mk. 100, oraz pp. rej. Lujszostowski Bugajscy mk. 80.

Z kościoła św. Zygmunta.

W kościele św. Zygmunta podczas Wielkiego postu odprawia się będą:

Gorzkie Żale w niedzielę o godz. 4 po poł.

Droga Krzyżowa w piątki o godz. 6 wieczorem.

Dziś rekolekcje.

Rekolekcje w kościele Im. Maryi dla osób dorosłych rozpoczną się w pierwszą niedzielę postu, t. j. dzisiaj. Cwiczenia duchowne odbywać się będą podług planu lat ubiegłych.

Z dni ubiegłych.

Oddanie ziem namkróć polskich Ukrainie uderzyło w umysły, jak grom niespodziewany. Serca zabity żywej w całej Polsce, a ugodzone wielce bolesnie uczucie narodowe zarząły w duszy całego narodu.

Oblicze Częstochowy było w pią-

tek nacechowane wyrazem belu. Organizm naszego miasta zastężył w bezwładności spontanicznie, bez żadnych postronnych wpływów. Ale życie wewnętrzne pulsowało silnie.

Ustał wszelki ruch handlowy. Wszystkie sklepy we wszystkich dzielnicach miasta były zamknięte.

Nie było też lekcji we wszystkich zakładach naukowych.

Wieczorem miasto tonęło w ponurym mroku. Na ulicach panował ruch dość ożywiony do godz. 8 wieczorem, o tej porze zaczął ruch słabnąć. Ulice opustoszały zupełnie.

W godzinach przedwieczornych ukazała się odezwa władz municypalnych o treści następującej:

Odezwa do mieszkańców Częstochowy.

Wezwani o g. 12 w południe dnia dzisiejszego do J. Eks. Wojennego Gubernatora otrzymaliśmy ostrzeżenie, które czujemy się w obowiązku zakomunikować mieszkańcom miasta:

Wszelkie próby demonstracji i wstrzymywania normalnego biegu życia Władze Wojskowe stumią bezwzględnie siłą; od dnia dzisiejszego aż do odwołania w myśl rozporządzenia p. Naczelnika powiatu został ograniczony ruch uliczny tylko do g. 8 wieczorem.

Jako kierownicy gminy zwracamy uwagę na poważne następstwa powyższego oświadczenia władz i wzywamy was do rozwagi.

Częstochowa, d. 15—2—1918.

I Burmistrz dr. Marczewski.

II Burmistrz Bandtke-Stężyński.

Pisma miejscowe w piątek nie ukazały się zupełnie.

W porze południowej rozlepiono na słupach ulicznych następujące rozporządzenie:

Rozporządzenie policyjne.

Od dnia dzisiejszego aż do dalszego rozporządzenia o g. 7 wieczorem winny być zamknięte wszelkie sklepy, jadłodajnie, teatry, związki i stowarzyszenia. Wszelkie zebrania na wet dozwolone nie powinny się odbyć. Ruch po godz. 8 wiecz. dla osób cywilnych jest wzbroniony. Przekroczenia będą karane.

Częstochowa, 15 lutego 1918 r.

Cesarska policja.

Dzień wczorajszy minął zupełnie spokojnie. Ruch handlowy przywrócono. Życie miasta powróciło do normalnego trybu.

Z Rady Miejskiej.

W czwartek ubiegły odbyło się posiedzenie Rady miejskiej, które w obecności 23 radnych i licznie przybyłej publiczności z posród wszystkich sfer mieszkańców nas oko miasta zgali przewodniczący inż. K. Wolke i odczytał protest w sprawie oderwania Chelmezczyzny, poczem posiedzenie zamknięto.

Dziś przedstawienia kinematogr. od 2 po poł. do 7 wiecz. w Teatrze Paryskim.

Z Sądu Okręgowego.

Obowiązki prokuratora Sądu okręgowego w Częstochowie rozpoczął pełnić dr. Zdzisław Piernikarski, b. sędzia śledczy w Jędrzejowie.

Skutki wojny.

W Częstochowie przed wojną drobnych kupców chrześcijańskich, handlujących artykułami spożywczymi było 425.

W ciągu wojny liczba ta zmalała do 115. Powodem tego zastraszające objawy jest brak towarów, konflikta ich i zastój w handlu w pierwszych latach wojny.

Odwołanie odczytu.

Zapowiadany na dzisiaj odczyt ks. W. Kneblewskiego pt. „Duch kobiety w dziejach polskich” z przyczyn od organizatora niezależnych, został odwołany.

Odłożenie koncertu.

Proszeni jesteśmy o zaznaczenie, że zapowiadany na sobotę 16 b. m. koncert benefisowy p. E. Makoszy z przyczyn od organizatorów niezależnych, został odwołany.

Z „Paryskiego”.

W teatrze „Paryskim” demonstrowany jest obecnie wielki dramat życiowy w 5 aktach p. t. „Rozpasana”. W rol głównych występuje słynna Pola Negri. Program dopełnia wesoła komedia p. t. „Zakład” budząca niepowszrymaną wesołość.

Z „Odeonu”.

Teatr „Odeon” wystawia piękny obraz p. t. „Czarny sofer”. Opowiada on ekscentryczną pogoń amerykańki za ukrytymi skarbami i romantyczne przygody jej sofera. W roli głównej słynna Mia May.

Niemieccy badacze Litwy.

Przed kilku tygodniami ukazało się po niemiecku ciekawe dzieło o Litwie. Nosi ono tytuł: „Das Land Ober Ost. Herausgegeben in Auftrage des Oberbefehlshabers Ober-Ost. Bearbeitet von der Presseabteilung Ober-Ost”. Jest to więc wydawnictwo urzędowe władz okupacyjnych. Książka zawiera szereg rozdziałów, opracowanych przez odpowiednich specjalistów. Do dzieła tego dodane sporo map, ilustracji i tabel statystycznych, a podzielono je na siedem części: 1) Narod i historia, 2) Armia jako władza administracyjna, 3) Komunikacja, 4) Rolnictwo, 5) Handel i przemysł, 6) Kościół, szkoła, sztuka i nauka, wreszcie 7) Usupelnienia.

Nie jest to, zresztą, pierwsza tego rodzaju praca niemieckich władz okupacyjnych. Od czasu zajęcia Litwy, zarówno „Presseabteilung beim Oberbefehlshaber Ost”, jako też redakcje pism urzędowych w Wilnie, Kownie i Grodnie, zażęły już ogłosić pokazną liczbę monografi, przewodników i atlasów geograficznych, a nadto administracja wojskowa Puszczy Białowiejskiej wydała parotomowe dzieło „Białowies in deutscher Verwaltung”. Samych tylko prac o Wilnie wyszło już dziesięć. Ogółem studiów takich wydano w latach 1914—17 siedemdziesiąt.

Wskazuje to, ile już pracy włożyli obecni okupanci Litwy w zbadańie tego kraju.

Autorom książki, o której mowa chodzi o to, by jaknajpóźniej przedstawie wartość Litwy dla Niemiec. Z każdego więc rozdziału przebija duch właściciwego twórcy administracji okupacyjnej Ober-Ost'u, gen. Ludendorffa.

W rozdziałach takich, jak „Sztuka plastyczna i zbiory”, „Biblioteki i archiwa”, a wreszcie w wywodach historycznych, wszyscy głośni działacze miejscowi zaliczeni są do „litewskich arystokratów” lub „litewskich szlachciców”. Zabytki budownictwa w Wilnie są tu uważane za dowód jedynie wpływów niemieckich i włoskich. Tak więc o kościołach wilenskich, między innymi, czytamy: „Wspaniałym zabytkiem późnego gotyku jest kościół św. Anny, który ma w supelnosci styl niemiecki. Kościół św. Jana,

św. Bernarda i św. Franciszka, jako też św. Mikołaja są także budowlami późno-gotyckimi o charakterze niemieckim. Potym zjawia się wpływ Jezuitów. Powstaje wielka liczba kościołów w stylach późnego renesansu i baroku. Z końcem XVI wieku wyparli Włosi budowniczych niemieckich. Najpiękniejszym zabytkiem tego kierunku jest kościół św. Piotra i Pawła. Szlachę litewską Pac dostarczył środków materialnych na wybudowanie, szczególnie wnętrza, bardzo bogato wyposażonego kościoła.

Czytamy dalej: Jeżeli uda się przynoczyć lud do porządku, czystości, uczciwości, punktualności i obowiązkowości, obszar ten mógłby się stać najcenniejszym skarbcem bydła i zboża, jako też krajem, produkującym drzewo i wełnę. Dalej: „Naszemu narodowi wskazują coraz inne ponętne obrazy przyszłości, jeśli podejmie się wprowadzenia kultury do Mezopotamji. Ale gdy tam musielibyśmy dopiero przedsięwziąć odbudowę tego, co zniszczyły tysiącecia naderu, na Wschodzie wystarcza odrobić to, co zaniedbało jedno lub dwa pokolenia. Poza tym z „Ober-Ostem“ długa granica łądowa ściślej nas łączy, niż z jakimkolwiek innym obszarem wschodnim. Skoro otworzy się wrota tego kraju dla pracy niemieckiej, jeśli ojezyczna w przyszłych wojnach będzie mogła liczyć na bydło i mięso, zboże i len, masło i jaja ze Wschodu, wówczas Niemiec zrozumie, dlaczego dniami i nocami, zimą i latem trwał w ogniu rosyjskim”.

Nie cały jednak okupowany obszar przedstawia książka, jako również dla Niemiec pożądany. Kraje te podzielone są na trzy odrębnie administrowane części, a mianowicie: 1) Kurlandja, 2) Litwa, 3) okręg białostocko-grodzienskołudzki.

Pierwsza z tych części—Kurlandja—budzi interes największy już choćby z tego względu, że niemiecka jest tu wielka własność i lwią część inteligencji miejskiej, lud zaś lotewski należy w większości do kościoła ewangelickiego. Kraj to przytym zaludniony słabo. Ale i druga część—Litwa—właściwa—przedstawiona jest niemiełję pojętnie. Lud litewski, nie słowiański, odosobniony, nie mający oparcia zewnątrz—jak wykazało doświadczenie wschodnio pruskie, stanowi materiał podatny dla wpływów kultury germańskiej. Do obszaru tego autorowie książki wciągają też Wilno, jakkolwiek mapa, przedstawiająca „Geschlossene Sprachgebiete“, miasto to umieszcza słusznie poza litewskim obszarem etnograficznym. Ale, jak świadczy książka, Wilno szczególnie upodobali sobie przedstawiciele władz okupacyjnych i piszą o nim w tonie

najwyższego zachwytu: „Kolorowy cud-klejnot... Piękne, jak rzadko-które z miast... Najpiękniejsze wogóle z miast wschodu”.

Trzeci okręg administracyjny Ober-Ost, obejmujący miasta: Białystok, Grodno i Lidę, przedstawia książka, jako mający stosunkowo-najmniejszą dla Niemiec wartość. Autorowie przyznają, że kraj to, zaludniony (po za Żydami w miastach) przez Polaków i katolickich Białorusinów, a nabytki słowiańskie nie uważane są za pożądane.

Jak wynika z ogłoszonych w omawianej książce relacji, najintensywniejsza eksploatacja lasów odbywa się właśnie we wspomnianym trzecim okręgu, białostocko-grodzienskim. Rozdział „Der Bielowieser Urwald“ stwierdza, że zaraz po ustaleniu się okupacji, wybudowano w puszczy wielkie obozy barakowe z odpowiednią instalacją wodociągów i oświetlenia. Poza tem wystawiono wiele magazynów, kuchni, stajni i szop. Następnie sprowadzono 10,000 robotników i 1,000 koni, oraz wołów z odpowiednią ilością wozów. Dalej, wykonano urządzenia do spławu drzewa Narwią i jej dopływami, a wreszcie pobudowano setki kilometrów kolejek. Samych ramp jest 2,000 metrów.

Powstało tu jednocześnie mnóstwo tartaków, fabryki podkładów kolejowych, węgny drzewnej, gontów i t. p. Założono fabryki do zwęglania i suchej destylacji drzewa, produkujące nietylko całe masy węgla drzewnego, ale również mazi, terpentyny, spisytnu drzewnego, wspana drzewnego i t. d. Ołbrzymie stolarnie parowe rozsyłają wciąż na wszystkie fronty gotowe okna, drzwi i proste meble barakowe. Polowanie traktowane jest wyłącznie z punktu widzenia potrzeb arowizacji. To też Zubry skazane są na wytopienie.

Niemniej intensywna gospodarka odbywa się w „Grodnerwald“, mierzącym 90,000 hektarów, oraz w „Bialostoker Gleide“, mającym 60,000 hektarów. Nacina się tysiące hektarów starych sosen na eksploatację żywcem

„Tylko w małym stopniu — czytamy — dało się uczynić zadość potrzebie sztucznej kultury lesnej na obszarach, gdzie lasy uległy spaleni i na polankach“, gdyż „potrzeba chwili wymaga stanowczo bezwzględne wyzyskania lasów na bezpośrednie potrzeby wojenne“. To też, w wysokim stopniu uszczuplone zostały skarby drzewne w lasach”.

Książka zawiera mnóstwo ciekawych informacji, więc czyta się ją z wielkim zajęciem. Zwłaszcza relacje, dotyczące poszczególnych działów administracji władz okupacyjnych, noszą cechę niemieckiej doklad-

ności. Do informacji posunięta tak daleko że np. z rozdziału „Der Ober-Ost Pass“ dowiadujemy się, że przy wystawieniu blisko dwa milionów paszportów zużytyo 12,600 stalówek i 177 litrów atramentu.

Tabela nieurzędowa

wygranych III Loterii Klasowej Rady Głównej Opiekuńczej.

W 2 gim dniu ciągnięcia I klasy główne wygrane padły na numery następujące:

- Mk. 30,000 na Nr. 12468
- Mk. 15,000 na Nr. 13965.
- Mk. 10,000 na Nr. 44675.
- Mk. 5,000 na Nr. 87549.
- Mk. 4,000 na N-ra 8094. 10238.
- Mk. 2,000 na N ra 25537.
- Mk. 1,500 na N ra 16595 20448
- 23695* 28220 30930.
- Mk. 700 na N ra 4905 9575 14256
- 15850 20920 22955 3:273 38630 44513
- 46671.
- Mk. 500 na N ra 730 2393 7136
- 7516 7755 12342 17046 18550 21735
- 26478 27057 27473 27556 29164 34699
- 25730 40292 47185.
- Mk. 250 na N ra 264 1964 8262
- 4508 6102 6748 6958 7224 7805 7984
- 8162 11496 11756 12669 18901 14222
- 16834 16754 22515 24288 26622 25918
- 27734 27760 28562 28846 29241 30937
- 30949 33187 85440 87474 87907 88197
- 39865 41470 42713 43514 45271 46896
- 47044 49851.

Do wynajęcia od zaraz przy ul. Szkolnej 14 8-a 6 pokoi z wygodami i instalacją elektryczną od 1 kwietnia 3 pokoje z kuchnią. Wład w sklepie R Pruszkowskiego ul. P. Marji nr. 26

P.P. Ogrodnicy i kupcy najlepsze najwyższej jakości garnki gliniane i doniczki do kwiatów wykonują pierwszorzędną gamarnia w Siewierzu ul. 3 Maja. Antoni Korusiewicz. 147

Uprzejmie prosimy Sz. prenumeratorów o uregulowanie zaległej prenumeraty Administracja.

Bardzo ważne

Kto chce pieniędzy za stare zęby złote, nie polamane nawet bardzo zniszczone, oraz szeregki sztuczne może się zgłosić w Częstochowie ul. P. Marji № 18 do Hotelu Kupieckiego pokój № 7 od godz. 10 rano do 6 wiecz. kupuje tylko do wtorku 19 II włącznie. 174-

Poszukuję pokoju umeblowanego z łazienką trybem oświetlonym. Ofiary w Częst.

Kupię bryczkę lub wolanok i paraf. Ofiary d. J. F.

Człowiek pracowity, sumienny znający roboty murarskie i stolarskie prawi po niemiecku poszukuje stałego zajęcia w mieście lub na wsi. Wład. Cmentarna 6. 172-

Do sprzedania fabryka enkrów w Częstochowie egzystująca 6 lat, nabywca tylko chrześcijanin. Wład. w firmie „Zarutki Chłopskie i S-ka w Częstochowie Ogrodowa 11. 173-

Sklep z urządzeniem na zakład gastronomiczny sprzedam Kościuszki 17 m. 14 od 2-3 p. 171-

potrzebna gospodyni inteligentna z grunтовую znajomością gospodarstwa wiejskiego. Reflektantki uprasza się o przedstawianie swiadectw. Wiadomość w „Głosie“ 169

Sprzedam warstak dobrze prosperujący w ul. P. Marji. Wład. Jarnogórka 42. 168

Do wynajęcia pokój umeblowany 3-letni z oddzielnym wejściem, elektrycznym oświetleniem może być z całodziennym utrzymaniem ul. Kościuski nr. 13 m. 3. 164-

Kursy przygotowane po polu tniowe w lokalu gimn. W. P. Stowickich, Kościuski 17. Wykład 6 nauczycieli języka niemieckiego. Zapisy lekcyj od 3-jej p.p. 156-

Sprzedam dom murywany na Ostatnim Gronie 3 mieszkań na piwnicach i sala 11x12 łokci, może być na warsztat lub skład. Wład. Ogrodowa 47 m. 2. 163-

Fortepian wiedeńskiej fabryki do sprzedania Kościuski nr. 13 m. 1 od 2-4 po pol. 157-

Ważność kuponów.

W tygodniu od 18 II do 23 II t. b. obowiązują następujące kupony

- a) karty żywnościowej serji D.
- Nr. 2. na 4 luty sody za 8 fen
- 3. „ 1/2 funta mydła szarego „ 2,20 fen.
- 4. „ 2 funt. zapalek „ 22 „
- 5. „ 1/2 funta kasy tatarsz. „ 90 „
- 6. „ 1/2 funta „ k-szy jaglanej „ 90 „
- 7. „ 1 funt marmelady „ 2,15 „
- 8. „ 1 funt herbaty „ 90 „
- 9. „ 1 funt herbaty „ 90 „
- 10. „ 1/2 fun. kawy słodowej „ 1,30 „
- 11. „ 1 funt kawy palonej „ 60 „
- 12. „ 1 „ „ „ 60 „
- 13. „ 1 funt „ proszku mydlian. „ 65 „
- 14. „ 1 funt mięsa kasy „ 30 „
- 15. „ 1 funt maki pszennej „ 82 „
- b) karty dla rodzin serji B.
- Nr. I na 1 funt mięsa za mk. 6.70 f.
- II „ 1 „ „ „ 6.70 f.
- III „ 1/2 „ „ „ 60 f.
- IV „ 1 funt „ cykori „ 60 f.
- IX „ 1 funt mięsa „ g. gatunku „ „
- X „ 1 funt mydła twardego „ „ 6.50 f.

WĘGIEL.

Kupony na węgiel V, VI i VII karty rodzin. ważne tylko jeszcze do 18-go b. m. włącznie.

MIĘSO.

Jatki dla urzędników. Mięso dla urzędników wydawane będzie od niedzieli dn. 17 b. m. w jetece Z. Krakowera ul. P. Marji 36. o czym Deputacja powiadamia. Jatka dla IX-go Okręgu na miejscu J. Majerczaka wyznaczony jest Szymon Peltz ul. Ogrodowa 22.

DEPUTACJA ZYWNOSCIOWA w Częstochowie.

Ostrzeżenie.

Wszystkich interesowanych, którzy zapewnie dla zaoszczędzenia sobie trudu zgłoszenia się do kancelarii Dozoru Kościelnego, wręczyli starszemu barabarowz należność za kuponą ziemią na cmentarzu należącym do parafji św. Zygmunta, a nieposiadających dotąd odpowiedniego kwitu urzędowego, prosimy o zgłoszenie się do kancelarii przy ulicy Dojazd № 23, ponieważ zachodzi podejrzenie nielegalnych kombinacji.

Nieposiadający kwita, nie może rościć sobie pretensji do własności w tej której spoczywają zwłoki rodzinne.

Dozór Kościelny R. K. Parafji Ś-go Zygmunta w Częstochowie.

054-

Stanisław Gawroński

P. Adwokat. Przysięgl. Częstochowa, al. Jasn. 41 (d. P. Buchacza) m. 1.

Przyjmuje w poniedziałki i piątki w godzinach rannych i od 7-jej do 4-jej. 052-

Ofiary

Na śniadania dla biednych dzieci Grono młodych amatorok zebrane z przedstawienia w Rakowie w dn. 9 lutego r. b. Mk. 11,70 kwit 87. I. Florczyk mk. 3 kwit 88.

Sprzedam dom z ogrodem, kontuar i całe urządzenie piwiarni w ul. „Głosu“ 170-

Teatr „PARYSKI“ ul. Panny Marji nr. 19.

Program od czwartku 14-go do wtorku 19-go lutego 1918 r. włącznie.
 Jeden z najlepszych zagranicznych obrazów bieżącego sezonu!

ROZPASANA Pola Negri

Obraz ten zyskał za granicą dla talentu polskiej artystki nowa dowody uznania.

Dramat życiowy w 5-ciu częściach w roli tytułowej

Nad program:

ZAKŁAD (komedia)

Muzyka: Sekstet Artystyczny
 Szezęgóły w programach

Ceny miejsc krzesło w łoży M. 1,80. krzesło parterowe M. 1,20 galerja M. 0,80

Dla dzieci wejście wzbronione.
 Bufet cukierniczy przy teatrze.

BZiŚ kinematograficzne przedstawienia rozpoczną się godz. 2 p.p. do 7 wieczorem.

Teatr „ODEON“ ul. P. Marji 27.

Program od czwartku 14 do poniedziałku 18 lutego.

SENSACJA! Najnowsze arcydzieło filmowe! **SENSACJA!**

Czarny Szofer

Wspaniały romans w 6-ciu aktach. W roli głównej ulubienica Publiczności słynna piękność **Mia May.**

SENSACJA!

Nad program:

SENSACJA!

Dalszy ciąg Rokowań Pokojowych w Brześoiu Litewskim.

Przyjazd p. Trockiego. — Delegacja Ukraińska. — Bratanie się wojsk rosyjskich z niemieckimi. Handel zamienny na froncie i t. d. (Najaktualniejsze zdjęcia „Urzędu Filmowego“)

Orkiestra koncertowa pod kierunkiem p. ALOJZEGO SALZBERGA.
 Szezęgóły w programach. — Dla dzieci wejście wzbronione.

Anons: Od wtorku 19 lutego: Ostatnia Sensacja „Mężożyzna“ Dramat w 6-ciu aktach, w wykonaniu artystów warszawskich.

Składy Elektrotechniczne

Inż. H. Linde i M. Baruch

Warszawa, Królewska 41.

materiały instalacyjne, linka żelazna ocynkowana, liczniki, lampki 5 i 10 świecowe półwatowe etc. etc.

049-

ŚWIERZBĘ

nawet zadawnioną i z bolesnymi strupami przysze, męczące swędzenie leczy radykalnie, bezwonną „Krem od swierzby“ wyrobu apteki Ed. Lipińskiego, Warszawa - Mokotów. Sprzedaż w aptekach i składach aptecz. Częstochowskich i okolicznych. 036-

Szkoła tańców

SALA HARMONJA

Strażnoka № 8.

Zapisy przyjmuje

Lubenski ul. Panny Marji 5 w oficynie. 11.

Stowarzyszenie Spożywcze

„OBRONA“

posiada na składzie i sprzedaje bez ograniczenia: kawę słodową ziarnistą po cenie mk. 2,80 za funt, surogat kawy mięlanej po cenie mk. 1,80 za funt, powidł dla śliwkowe po cenie mk. 2 za funt, oraz śliwki, gruszkę i jabłka suszone. Sprzedaż od rana. Członkom ustępstwa. 048-

ŚWIERZBĘ najskuteczniej **SCABIN**

i swędzenie usuwa

o przyjemnym zapachu.

Apteka Wągrowskich i Kadcza, Warszawa, Chłodna 16.

Sprzedaż w aptekach i składach aptecznych. 015-

Funt cukru za 1 m. 20 fen.

zastępca Sacharyny D-ra Fahlberga
 Tylko w konces. Składzie
 Sacharyny ul. Panny Marji № 7.
 w podwórzu. 82

LEKARZ-DENTYSTA

Michał Grejniec

w Częstochowie ul. Panny Marji № 10.

Zęby sztuczne. Plomby
 Wyjmowanie zębów
 codz. od 2-1 i od 3-7 wieczorem.
 Ceny bardzo przystępne.

Lekarz Dentysta

Stefan Barylski

ul. Panny Marji Nr. 49

przyjmuje od 10-11 rano
 Ceny przedwojenne.

Stanisław Rumszewicz

adwokat przysięgły

w Częstochowie ul. Piękna № 7
 parter front (obok sądu pokoju
 1-go okręgu)
 Przyjmuje od 9-11 rano i po rano
 i od 2-11 do 5-11 po południu.

DOKTOR MEDYCYNY

Paweł Broniatowski

w CZĘSTOCHOWIE
 ul. Panny Marji № 21.

Choroby skórne weneryczne i dróg moczowych.

Ordynuje: od 9-12 rano i od 4-7 p.p.
 Panie od 12-1 po południu. 807-

Pierwszy w Częstochowie chrześcijański skład, kupuje i sprzedaje różnego rodzaju meble, pianina, maszyny do szycia i t. p. po cenach umiarkowanych, oraz poleca doskonałe umeblowanie, sypialni stołowych i t. p. ul. Panny Marji 7a, obok parku. 1186-

Kupię lub wydzierżawię ogród 6-8 morgowy w okolicach Częstochowy lub w samem mieście. Oferty do Adm. dla H. M. 168-

MIÓD WYBOROWY

po cenie przystępnej

w SKŁADZIE NASION

Nowy Rynek 14. w podwórzu.

Krawcowa

zdolna, pomysłowa w watnym, może się także zajęc domowem gospodarstwem. Wiad. ul. Parkowa 14 w sklepie. 158

gubiono kwit lombardu kasy Polocz. Oszczędn. 36770 167-

Zakład Freblowski Stanisław Ligęza wny Kosiński 9. Zapisy dzieci do kompletu populatowego codziennie od 3 do 6 p.p. 168